

УДК 656.614.3:658.1

Онешко Світлана Володимирівна

*кандидат економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і фінансів
Одеський національний морський університет*

Онешко Светлана Владимировна

*кандидат экономических наук, профессор,
профессор кафедры экономики и финансов
Одесский национальный морской университет*

Oneshko Svitlana

*PhD of Economic Sciences, Professor
Professor of Economics and Finance
Odessa National Maritime University
ORCID: 0000-0003-2313-3984*

Геврек Юлія Сергіївна

*аспірант кафедри економіки і фінансів
Одеського національного морського університету*

Геврек Юлия Сергеевна

*аспирант кафедры экономики и финансов
Одесского национального морского университета*

Hevrek Yuliia

*Graduate Student of the Department of Economics and Finance
Odessa National Maritime University*

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ КУРСОВИХ РІЗНИЦЬ НА ФІНАНСОВИЙ РИЗИК СТИВІДОРНИХ КОМПАНІЙ

**СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ВЛИЯНИЯ КУРСОВЫХ РАЗНИЦ
НА ФИНАНСОВЫЙ РИСК СТИВИДОРНЫХ КОМПАНИЙ
STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF EXCHANGE
RATE DIFFERENCES ON THE FINANCIAL RISK OF STEVEDORING
COMPANIES**

Анотація. Підвищений інтерес з боку користувачів фінансової інформації, яка носить ризиковий характер, обумовлює актуальність дослідження впливу курсових різниць на фінансовий ризик суб'єктів господарювання. У дослідженні розглянуто вплив курсових різниць на фінансовий ризик на прикладі державних стивідорних компаній України, особливістю функціонування яких є проведення розрахунків в іноземній валюті, що пов'язано з формуванням акордових ставок у доларах США. Встановлено, що спостерігається тенденція до значного збільшення офіційного курсу гривні до долару США, а також існування невідповідності курсу, який був закладений у фінансовий план державних стивідорних компаній, та фактично діючого курсу. Даний факт напряму вплинув на рівень отриманих доходів, а саме їх зменшення від основної діяльності у абсолютному виразі. Визначення у структурному співвідношенні впливу факторів обсягу вантажопереробки та середньої доходної ставки за 1 т вантажу дозволило встановити, що на протязі всього періоду спостерігався негативний вплив фактору рівня доходної ставки, яка формується у доларовому еквіваленті. З позиції проведеного статистичного аналізу впливу курсу долару на формування доходної частини фінансових результатів державних стивідорних компаній України та отриманих результатів запропоновано вжиття заходів щодо зменшення впливу потенційних фінансових ризиків та мінімізації фінансових втрат в частині недоотримання доходів, а саме: проводити аналіз курсів валют, використовуючи графічні і статистичні методи на

базі побудованих моделей, які адекватно описують динаміку рядів для вибору найкращої моделі для побудови прогнозних даних; при формуванні фінансового плану стивідорної компанії враховувати тенденції зміни курсу валют шляхом проведення більш детального аналізу, наприклад, загальної тенденції курсу валют у часі методом укрупнення інтервалів, ковзної середньої та аналітичного вирівнювання; застосування методу хеджування майбутніх грошових потоків, які залежать від валютних ризиків задля скорочення схильності до ризиків і невизначеностей, пов'язаних зі зміною зовнішніх економічних умов щодо обмінних курсів, що дозволить мінімізувати негативний вплив та усунути невизначеність щодо валютних курсів у майбутньому.

Ключові слова: статистичний аналіз, іноземна валюта, валютний курс, курсові різниці, фінансовий ризик, стивідорні компанії

Аннотація. Повышенный интерес со стороны пользователей финансовой информации, которая носит рисковый характер, обуславливает актуальность исследования влияния курсовых разниц на финансовый риск субъектов хозяйствования. В исследовании рассмотрено влияние курсовых разниц на финансовый риск на примере государственных стивидорных компаний Украины, особенностью функционирования которых является проведение расчетов в иностранной валюте, что связано с формированием аккордных ставок в долларах США. Установлено, что наблюдается тенденция к значительному увеличению официального курса гривни к доллару США, а также несоответствие курса, который был заложен в финансовый план государственных стивидорных компаний, и фактически действующего курса. Данный факт напрямую повлиял на уровень полученных доходов, а именно их уменьшения от основной деятельности в абсолютном выражении. Определение в структурном соотношении влияния факторов объема грузопереработки и средней

доходной ставки за 1 т груза позволило установить, что в течение всего периода наблюдалось негативное влияние фактора уровня доходной ставки, которая формируется в долларовом эквиваленте. С позиции проведенного статистического анализа влияния курса доллара на формирование доходной части финансовых результатов государственных стивидорных компаний Украины и полученных результатов предложено принятие мер по уменьшению воздействия потенциальных финансовых рисков и минимизации финансовых потерь в части недополучения доходов, а именно: проводить анализ курсов валют, используя графические и статистические методы на базе построенных моделей, адекватно описывающих динамику рядов для выбора наилучшей модели для построения прогнозных данных; при формировании финансового плана стивидорной компании учитывать тенденции изменения курса валют путем проведения более детального анализа, например, общей тенденции курса валют во времени методом укрупнения интервалов, скользящей средней и аналитического выравнивания; применение метода хеджирования будущих денежных потоков, которые зависят от валютных рисков для сокращения подверженности рискам и неопределенности, связанных с изменением внешних условий для обменных курсов, что позволит минимизировать негативное влияние и устранить неопределенность в отношении валютных курсов в будущем.

Ключевые слова: статистический анализ, иностранная валюта, валютный курс, курсовые разницы, финансовый риск, стивидорные компании

Summary. Increased interest from users of financial information, which is risky in nature, determines the relevance of the study of the impact of exchange rate differences on the financial risk of economic entities and their financial performance. There is the need to refine the impact of exchange rate differences

on the financial risk of economic entities in the perspective of sectoral characteristics, also to determine the practical aspect of using methods of statistical analysis and to identify factors influencing the income generated in foreign currency. The study examines the impact of exchange rate differences on financial risk on the example of state stevedoring companies in Ukraine, the peculiarity of which is the settlement in foreign currency which is associated with the formation of chord rates in US dollars. It is concluded that there is a discrepancy between the US dollar exchange rate, which was included in the financial plan of state stevedoring companies, and the actual exchange rate. This fact directly affected the level of income, namely their reduction from the main activity in absolute terms. Determining the structural ratio of the impact of factors of cargo volume and the average income rate per 1 ton of cargo allowed us to establish that throughout the period there was a negative impact of the income rate factor which is formed in dollar terms. From the standpoint of the statistical analysis of the impact of the dollar on the formation of the revenue side of the financial results of state stevedoring companies of Ukraine and the results, it is proposed to take measures to reduce potential financial risks and avoid / minimize financial losses in terms of income loss, namely graphical and statistical methods based on built models, which adequately describe the dynamics of the series to select the best model for constructing forecast data; during the formation of the financial plan of the stevedoring company to take into account trends in exchange rates by conducting a more detailed analysis, for example, the general trend of exchange rates over time by the method of aggregation of intervals, moving average and analytical alignment; to apply the method of hedging future cash flows that depend on currency risks in order to reduce the propensity to risks and uncertainties associated with changes in external economic conditions for exchange rates which will minimize the negative impact and eliminate uncertainty about exchange rates in the future.

Key words: *statistical analysis, foreign currency, exchange rate, exchange rate differences, financial risk, stevedoring companies*

Постановка проблеми. Важливим елементом у створенні надійної системи управління будь-якої компанії є управління ризиком, який в ідеалі повинен бути повністю інтегрований в управління на вищому рівні та окремих бізнес-підрозділах. Такий підхід повинен бути цілісним і включати релевантну інформацію для користувачів фінансової звітності для правильного прийняття рішення щодо вкладання коштів. Одним з вирішальних факторів такої інформації є оцінка фінансового ризику.

Діяльність стивідорних компаній характеризується низкою особливостей, серед яких основними є: продукцією є послуга, яку не можна зберігати та накопичувати; різноманітність комплексу послуг, що надаються; розподіл операцій на виробничо-технологічні, організаційно-економічні та організаційно-правові [1-4]. Важливою особливістю функціонування стивідорних компаній є проведення розрахунків в іноземній валюті, що пов'язано з формуванням акордових ставок за 1 т вантажу у доларах США. Обліковий аспект таких операцій супроводжується наявністю курсових різниць, які корелюються зі значними коливаннями національної валюти по відношенню до іноземної валюти, що особливо гостро проявляється за останні роки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фактор впливу курсових різниць на діяльність підприємств висвітлено багатьма науковцями, як зарубіжними – Фредерік Д.С. Чой, Річард М. Левіч [5], Роберт К. Ларсон, Сара Йорк Кенні [6], так і вітчизняними – Н.М. Бондаренко, А.Г. Байєр [7], М.В. Рета [8], І.М. Труніна [9], В.В. Фесенко [10] та інші. Необхідність врахування даного фактору для підприємств портової діяльності визначалося у роботах М.О. Бойко [11], С.В. Онешко [12; 13], Т.Є. Чебанової [14].

Підвищений інтерес до даного питання обумовлено тим, що при наявності операцій в іноземній валюті у суб'єкта господарювання виникають курсові різниці, які можуть бути позитивними або негативними, що впливає на рівень отриманих доходів та витрат.

Крім того, «визначення курсових різниць у бухгалтерському обліку має суттєвий вплив на фінансовий результат підприємства, адже неправильний їх розрахунок може призвести до завищення або заниження доходів (витрат)» [7, с. 119].

Огляд літературних джерел щодо повноти висвітлення питання обліку курсових різниць суб'єктами господарювання дає підстави стверджувати, що в основному науковцями дається порівняльна характеристика національних та міжнародних стандартів [7; 8; 15], дається характеристика впливу змін валютних курсів на фінансову звітність підприємства [7; 9] та розглядається з позиції аналізу курсових різниць як процедури аудиту [10]. Наряду з цим існує необхідність доопрацювання питань впливу курсових різниць на фінансовий ризик суб'єктів господарювання в ракурсі галузевих особливостей, визначення практичного аспекту використання методів статистичного аналізу та виявлення факторів впливу на отримані доходи, які формуються в іноземній валюті. Крім того, зміни курсу валют, закладеного у фінансовий план суб'єкту господарювання, мають вагоме кількісне значення у порівнянні з фактично отриманими фінансовими результатами, що обумовлює актуальність подальших досліджень у цьому напрямку.

Формування цілей статті. Мета дослідження – визначити фактори впливу курсових різниць на фінансовий ризик стивідорних компаній.

Виклад основного матеріалу дослідження. На підприємствах, що отримують доходи в валюті, використовують ресурси, які оплачуються валютою. На зміни чистих доходів впливає офіційний курс гривні (валюта звітності) до валюти в розрахунках. Цей фактор можна визначити,

розглянувши інші операційні доходи та інші операційні витрати, де відображаються доходи та витрати від купівлі (продажу) валюти, курсові різниці [16, с. 96].

Згідно з Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 21 курсова різниця – це різниця, яка є наслідком переведення визначеної кількості одиниць однієї валюти в іншу валюту за різними валютними курсами [17]. Комітет тлумачень міжнародних стандартів фінансової звітності (КТМФЗ) 22 розглядає як визначити дату операції з метою визначення валютного курсу для використання при первісному визнанні відповідних активів, витрат або доходів (або їх частини) при припиненні визнання немонетарного активу або немонетарного зобов'язання, які виникають у наслідок сплати чи отримання сплаченої авансом компенсації в іноземній валюті [18].

Міжнародний аспект регламентації операцій в іноземній валюті ґрунтується на базових стандартах, наведених на рис. 1.

Рис. 1. Базові стандарти, що регламентують операції в іноземній валюті за міжнародними стандартами

Джерело: складено авторами на основі [17; 19; 20]

Залежно від діяльності, в ході якої виникають валютні курсові різниці, їх поділяють на:

- 1) операційні – курсові різниці виникають з активами та зобов'язаннями підприємства, пов'язаними з операційною діяльністю;
- 2) неопераційні – виникають з активами та зобов'язаннями підприємства в іноземній валюті, пов'язаними з інвестиційною та фінансовою діяльністю [7, с. 117].

У даному дослідженні розглянемо вплив курсових різниць на фінансовий ризик на прикладі державних стивідорних компаній України.

Грошові потоки, що виникають в результаті проведення операцій в іноземній валюті, відображаються у функціональній валюті підприємства по курсу на дату руху грошових коштів, у деяких випадках з практичної точки зору може бути використаний середньозважений курс за відповідний період. Згідно міжнародним стандартам фінансової звітності вплив зміни обмінного курсу валют на грошові кошти та їх еквіваленти відображаються у «Звіті про рух грошових коштів». Рух грошових коштів, що виникає в ході операцій з іноземною валютою, має відобразитися в тій валюті, в якій компанія складає звітність. Для цих цілей повинен застосовуватися курс іноземної валюти на дату виникнення грошового потоку.

Виникнення курсових різниць пов'язано, перш за все, з тим, що доходи і витрати перекладаються по курсам на дати операцій, а активи і зобов'язання за курсом на кінцеву дату.

Основні ознаки, що визначають характеристики курсових різниць:

- виражена в іноземній валюті вартість рахунків бухгалтерського обліку;
- вимоги законодавства щодо перерахунку цих рахунків в національну валюту;
- зміна курсу валют на різні дати протягом періоду часу, що призводить до зміни вартостей рахунків [7, с. 117].

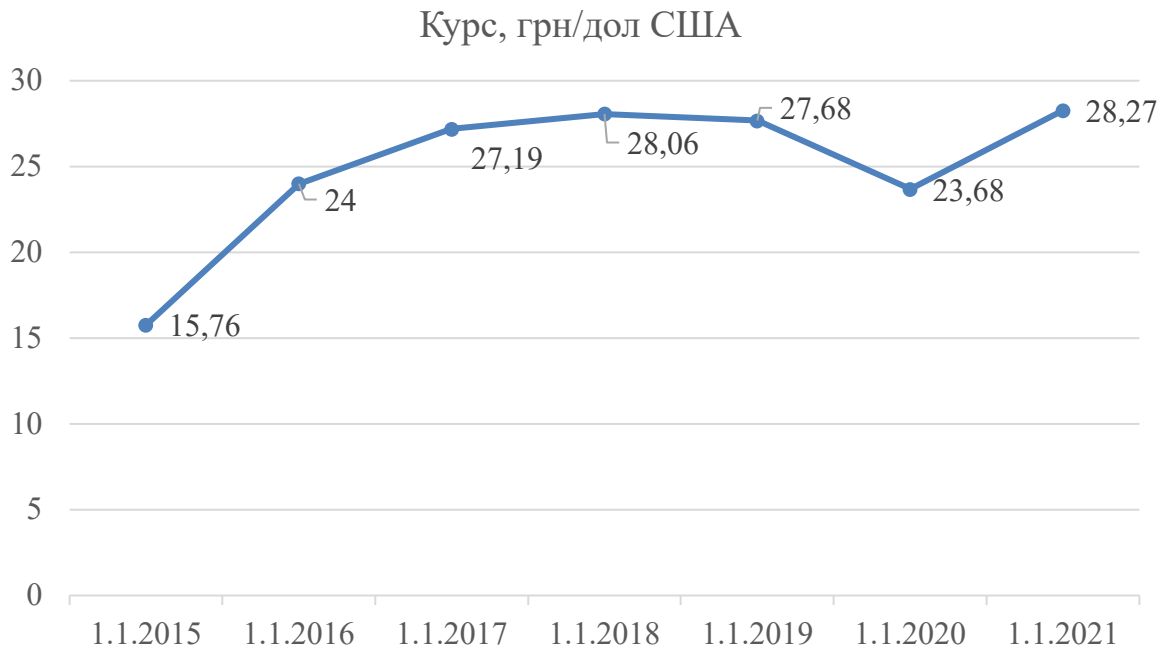
Вплив курсових різниць, як дія зовнішнього фактору на діяльність підприємства, неодноразово відмічається у аудиторських звітах державних стивідорних компаній з позиції фактору негативного впливу. Для стивідорних компаній наявність фінансового ризику проявляється у невідповідності планових та фактичних показників та супроводжується недоотриманням доходів від основної діяльності. Крім того, у доходи деяких державних стивідорних компаній включаються доходи від роботи приватних стивідорних компаній, які працюють на підставі договорів інфраструктури/пайової участі (використання території, складських площ тощо). В свою чергу, доходи від обробки вантажів приватними стивідорними компаніями, визначаються у доларах США за ставкою згідно взаємною згодою сторін.

Безумовно, якщо існує позитивна різниця між ціною купівлі-продажу іноземної валюти та її балансовою вартістю, то даний факт сприятливо впливає на розмір фінансового результату. Однак останнім часом фактор нестабільності курсу національної валюти має все більшого значення.

З даної точки зору статистичний аналіз зміни курсів валют будемо розглядати з позиції таких моментів:

- розрахунок та визначення динаміки номінального (фактичного) курсу як ціни одиниці національної валюти, яка визначена в іноземній валюті;
- визначення співвідношення планового та фактичного курсу долару США, закладеного у фінансовий план суб'єкту господарювання, в нашому випадку державних стивідорних компаній;
- аналіз структурного співвідношення впливу факторів обсягу вантажопереробки та середньої доходної ставки на доходи.

Нестабільність курсу національної валюти визначається даними, наведеними на рис. 2.

Рис. 2. Динаміка офіційного курсу гривні до долару США за 2015-2021 рр.

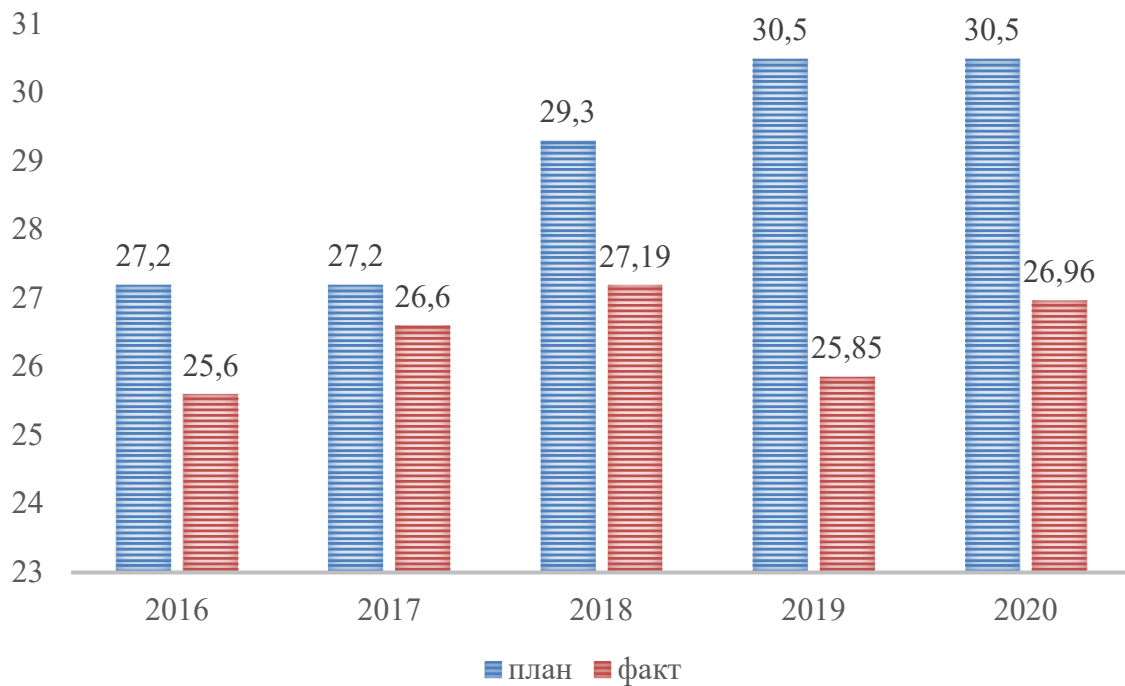
Джерело: розраховано авторами з використанням [21]

За даними рис. 1 спостерігається тенденція до значного збільшення офіційного курсу гривні до долару США на протязі всього періоду, тільки на 01.01.2020р. відмічене зниження курсу до 23,68 грн/дол США у порівнянні до попереднього періоду. Взагалі з 01.01.2015 року по 01.01.2021 рік відбулося збільшення даного показника на 79,4 %.

За результатами проведеного статистичного аналізу визначено, що в середньому курс долару США за 7 років склав 24,95 грн/дол США. При цьому розмах варіації, як найпростіший абсолютний показник у системі показників варіації, дає можливість встановити амплітуду коливань варіації валютного курсу та становить 12,51 грн/дол США, що є досить високим значенням. В свою чергу в середньому значення курсу долару відхиляється від середнього на 3,26 грн/дол США, а стандартне відхилення, яке характеризує значення випадкової величини відносно її математичного сподівання, дорівнює 4,47 грн/дол США, що підтверджує значний розкид показника, що досліджується. Отже, проаналізовані показники свідчать про

існуючу нестабільність курсу національної валюти на протязі всього періоду, що аналізується.

Ще одним фактором значного впливу курсу валют на результати діяльності державних стивідорних компаній є невідповідність курсу долару США, закладеного у фінансовий план (рис. 3).

Рис. 3. Співвідношення планового та фактичного курсу долару США, закладеного у фінансовий план державних стивідорних компаній України за 2016-2020 рр.

Джерело: розраховано з використанням [22]

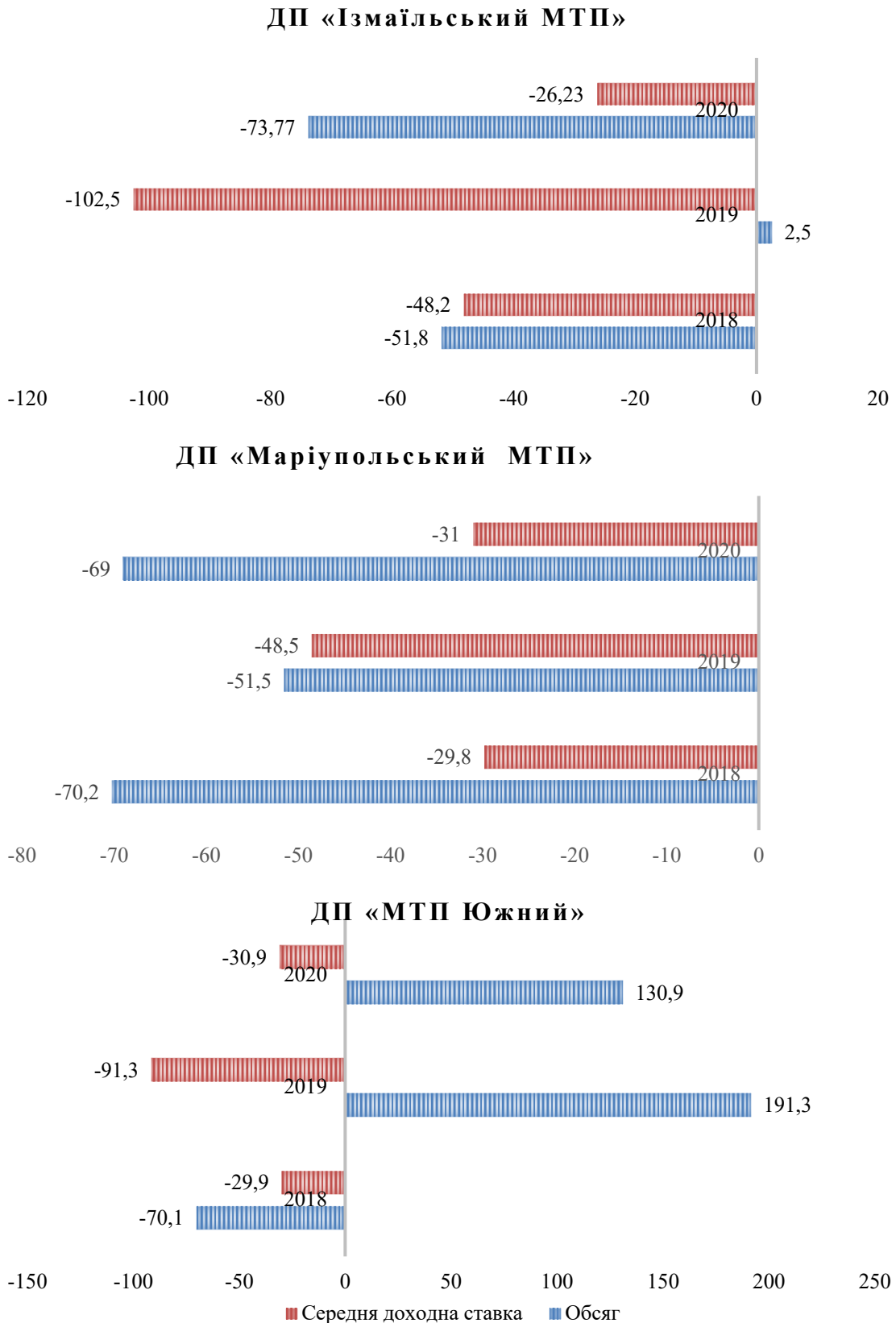
За наочними даними рис. 3 можливо зробити висновок, що за весь період, що аналізується, спостерігається невідповідність курсу долара США, який був закладений у фінансовий план державних стивідорних компаній, та фактично діючого курсу. Даний факт напряму вплинув на рівень отриманих доходів, а саме їх зменшення у абсолютному виразі.

Необхідно зазначити, що з позиції закладеного курсу долару у фінансовий план державних стивідорних компаній, спостерігається негативний вплив на формування показнику доходів, у той же час

збільшення курсу долару по відношенню до попереднього періоду розглядається як позитивний вплив на фактично отримані доходи.

На рис. 4 наведені результати розрахунків щодо впливу факторів обсягу вантажопереробки та середньої доходної ставки на доходи деяких державних стивідорних компаній України. При розрахунку рівня зміни доходів враховувалися фактор обсягів вантажопереробки за 1 т вантажу та рівень середньої доходної ставки.

Визначення у структурному співвідношенні впливу факторів обсягу вантажопереробки та середньої доходної ставки за 1 т вантажу дозволило встановити, що на протязі всього періоду спостерігався негативний вплив фактору доходної ставки, яка формується у доларовому еквіваленті. Найбільш вагомий негативний вплив спостерігався у 2018 році, коли відбулося зменшення курсу долару США на 1,4 % по відношенню до попереднього року (рис. 2), а невідповідність планового та фактичного курсу долару США, закладеного у фінансовий план, склав 7,2 % (рис. 3). Безумовно рівень впливу по окремим державним стивідорним компаніям відрізняється, але у всякому разі він негативний. В свою чергу вплив обсягу вантажопереробки у різні періоди також є негативним при цьому вагомий позитивний вплив даного фактору спостерігається по ДП «МТП Южний» у 2019-2020 роках та по ДП Ізмаїльський МТП» у 2019 році.

Рис. 4. Структурне співвідношення впливу факторів на доходи державних стивідорних компаній України, %

Джерело: розраховано з використанням [22]

Отже, з позиції проведеного статистичного аналізу впливу курсу долару на формування доходної частини фінансових результатів державних стивідорних компаній України та отриманих результатів вважаємо доцільним запропонувати вжиття заходів щодо зменшення впливу потенційних фінансових ризиків та уникнення/мінімізації фінансових втрат в частині недоотримання доходів необхідно:

- проводити аналіз курсів валют, використовуючи графічні і статистичні методи на базі побудованих моделей, які адекватно описують динаміку рядів для вибору найкращої моделі для побудови прогнозних даних;
- при формуванні фінансового плану стивідорної компанії враховувати тенденції зміни курсу валют шляхом проведення більш детального аналізу, наприклад, загальної тенденції курсу валют у часі методом укрупнення інтервалів, ковзної середньої та аналітичного вирівнювання;
- застосування методу хеджування майбутніх грошових потоків, які залежать від валютних ризиків задля скорочення схильності до ризиків і невизначеностей, пов'язаних зі зміною зовнішніх економічних умов щодо обмінних курсів, що дозволить мінімізувати негативний вплив та усунути невизначеність щодо валютних курсів у майбутньому.

Таким чином, для цілей статистичного аналізу необхідно розуміння властивостей ризиків, що притаманні ризикам взагалі та фінансовому ризику зокрема, у напрямку виявлення ланцюжків причинно-наслідкових зв'язків, а саме: ймовірність настання, сила впливу, взаємопов'язаність та контрольованість. Для оцінки фінансових ризиків застосовуються кількісні (передбачають математичний опис ризику) та якісні (передбачають розробку методологічного підходу до кількісної оцінки прийняттого рівня ризику) методи. Кількісні методи найчастіше описують через ймовірність і збитки.

Висновок. За результатами проведеного дослідження встановлено, що з теоретичної точки зору курсові різниці відносяться до валютного ризику, який формується під впливом зовнішніх факторів в складі фінансового ризику підприємства. За останні роки спостерігається тенденція до значного збільшення офіційного курсу гривні до долару США та постійна невідповідність курсу долару США у фінансових планах державних стивідорних компаній України. На цьому фоні спостерігається недоотримання доходів від основної діяльності та підвищення валютного ризику. Для виправлення ситуації та зменшення ризиків, пов'язаних зі зміною курсів валют, вважаємо доцільним вжиття заходів щодо зменшення впливу потенційних фінансових ризиків та уникнення/мінімізації фінансових втрат в частині недоотримання доходів, серед яких: проводити аналіз курсів валют на базі побудованих моделей, які адекватно описують динаміку рядів для вибору найкращої моделі для побудови прогнозних даних; при формуванні фінансового плану стивідорної компанії враховувати тенденції зміни курсу валют шляхом визначення загальної тенденції курсу валют у часі методом укрупнення інтервалів, ковзної середньої та аналітичного вирівнювання; застосування методу хеджування валютних ризиків, що дозволить мінімізувати негативний вплив та усунути невизначеність щодо валютних курсів у майбутньому.

Література

1. Крук Ю.Ю. Методи адаптивного управління в діяльності оператора портового терміналу: дис. канд. техн. наук: 05.22.01. Одеса, 2017. 179 с.
2. Олефир И.М. Теоретические и организационно-методические основы управления стивидорной деятельностью в морских торговых портах: дис. канд. экон. наук: 08.00.04. Одеса, 2007. 205 с.

3. Онешко С.В. Економічні основи управління експлуатаційними витратами портового оператора: дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Одеса, 2015. 212 с.
4. Бойко М.О. Науково-методичні засади оцінки стану економічної безпеки стивідорної компанії: дис. канд. економ. наук: 08.00.04. Одеса, 2018. 209 с.
5. Choi Frederick D.S., Levich Richard M. International accounting diversity: does it impact market participants? National bureau of economic research. 1991. 21 p.
6. Larson Robert K., Kenny Sara Y. An Empirical Analysis of International Accounting Standards, Equity Markets, and Economic Growth in Developing Countries. *Journal of International Management & Accounting*. 1995. Volume 6. Issue #21. P. 130-157. <https://doi.org/10.1111/j.1467-646X.1995.tb00054.x>
7. Бондаренко Н.М., Байер А.Г. Вплив змін валютних курсів на фінансову звітність підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 115-120. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.3.115
8. Рета М.В. Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті: окремі аспекти. *Молодий вчений*. 2017. № 2 (42). С. 312-318.
9. Труніна І.М. Особливості складання фінансової звітності в умовах гіперінфляції за національними і міжнародними стандартами. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Випуск 14. С. 1010-1015.
10. Фесенко В.В. Аналіз курсових різниць як процедура внутрішнього аудиту групи пов'язаних підприємств. *Економічний аналіз*. 2018. Том 28. № 2. С. 191-199.
11. Бойко М.О. Сучасні тенденції розвитку стивідорних компаній України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. №63. С. 133-144. DOI: 10.18664/338.47:338.45.v%vi%i.141132

12. Oneshko S., Ilchenko S. Financial monitoring of the port industry companies on the basis of risk-oriented approach. *Investment Management and Financial Innovations*. 2017. Volume 14, Issue #1. P. 191–199. DOI: 10.21511/imfi.14(1-1).2017.05
13. Онешко С.В. Ризикові фінансові операції стивідорної компанії. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: International scientific-practical conference, Oxford, GBR, 24 July 2020 p. Oxford, 2020. С. 76-78. DOI: 10.36074/24.07.2020.v1.27*
14. Чебанова Т.Є. Теоретико-методичні основи оцінки фінансової безпеки підприємств портової діяльності: дис. канд. екон. наук: 08.00.04. Запоріжжя, 2019. 207 с.
15. Дзюба О.М., Пшенична Г.В. Облік операцій в іноземній валюті: національний та міжнародний підхід. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. 2015. Вип. 2(2). С. 226-230.
16. Марченко М.М., Ширяєва Л.В., Чиж Л.П. та ін. Аналіз фінансової звітності підприємства (практикум): навчальний посібник; під заг. ред. Л.В. Ширяєвої. 2-ге вид., доробл. і доп. Київ: Інтернаука, 2021. 176 с.
17. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022#Text (дата звернення: 06.09.2021).
18. Комітет тлумачень міжнародних стандартів фінансової звітності 22 «Операції в іноземній валюті та сплачена авансом компенсація». URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/ifric22.pdf> (дата звернення: 06.09.2021).
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 22 «Вплив інфляції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02#Text> (дата звернення: 06.09.2021).

20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 29 «Фінансова звітність в умовах гіперінфляції». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_048#Text (дата звернення: 06.09.2021).
21. Офіційний сайт Національного Банку України: Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 05.08.2021).
22. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України: Пояснювальна записка до звіту про виконання показників фінансового плану. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Zviti.html> (дата звернення: 18.05.2021).

References

1. Kruk Ju.Ju. Metody adaptivnogoho upravlinnja v dijajlnosti operatora portovogho terminalu: dys. kand. tekhn. nauk: 05.22.01. Odesa, 2017. 179 s. (in Ukrainian)
2. Olefir I.M. Teoreticheskie i organizatsionno-metodicheskie osnovy upravleniya stividornoj deyatelnostyu v morskikh torgovykh portakh: dis. kand. ekon. nauk: 08.00.04. Odesa, 2007. 205 s. (in Russian)
3. Oneshko S.V. Ekonomichni osnovy upravlinnja ekspluatacijnymy vytratamy portovogho operatora: dys. kand. ekon. nauk: 08.00.04. Odesa, 2015. 212 s. (in Ukrainian)
4. Bojko M.O. Naukovo-metodychni zasady ocinky stanu ekonomichnoji bezpeky styvidornoji kompaniji: dys. kand. ekonom. nauk: 08.00.04. Odesa, 2018. 209 s. (in Ukrainian)
5. Choi Frederick D.S., Levich Richard M. International accounting diversity: does it impact market participants? National bureau of economic research. 1991. 21 p. (in English)
6. Larson Robert K., Kenny Sara Y. An Empirical Analysis of International Accounting Standards, Equity Markets, and Economic Growth in

- Developing Countries. *Journal of International Management & Accounting*. 1995. Volume 6. Issue #21. P. 130-157. <https://doi.org/10.1111/j.1467-646X.1995.tb00054.x> (in English)
7. Bondarenko N.M., Bajjer A.Gh. Vplyv zmin valjutnykh kursiv na finansovu zvitnistj pidpryjemstva. *Ekonomika ta derzhava*. 2020. # 3. S. 115-120. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.3.115 (in Ukrainian)
  8. Reta M.V. Oblikove zabezpechennja operacij v inozemnij valjuti: okremi aspekty. *Molodyj vchenyj*. 2017. # 2 (42). S. 312-318. (in Ukrainian)
  9. Trunina I.M. Osoblyvosti skladannja finansovoji zvitnosti v umovakh ghiperinfljacji za nacionaljnymy i mizhnarodnymy standartamy. *Ghlobaljni ta nacionaljni problemy ekonomiky*. 2016. Vypusk 14. S. 1010-1015. (in Ukrainian)
  10. Fesenko V.V. Analiz kursovykh riznycj jak procedura vnutrishnjogho audytu ghrupy pov'jazanykh pidpryjemstv. *Ekonomichnyj analiz*. 2018. Tom 28. # 2. S. 191-199. (in Ukrainian)
  11. Bojko M.O. Suchasni tendenciji rozvytku styvidornykh kompanij Ukrajinj. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*. 2018. #63. S. 133-144. DOI: 10.18664/338.47:338.45.v%vi%i.141132 (in Ukrainian)
  12. Oneshko S., Ilchenko S. Financial monitoring of the port industry companies on the basis of risk-oriented approach. *Investment Management and Financial Innovations*. 2017. Volume 14, Issue #1. P. 191–199. DOI: 10.21511/imfi.14(1-1).2017.05 (in English)
  13. Oneshko S.V. Ryzikovyi finansovi operaciji styvidornoji kompaniji. *Theoretical and empirical scientific research: concept and trends: International scientific-practical conference, Oxford, GBR, 24 July 2020. Oxford, 2020. S. 76-78. DOI: 10.36074/24.07.2020.v1.27* (in Ukrainian)
  14. Chebanova T.Je. Teoretyko-metodychni osnovy ocinky finansovoji bezpeky pidpryjemstv portovoji dijaljnosti: dys. kand. ekon. nauk: 08.00.04. Zaporizhzhja, 2019. 207 s. (in Ukrainian)

15. Dzjuba O.M., Pshenychna Gh.V. Oblik operacij v inozemnij valjuti: nacionaljnij ta mizhnarodnyj pidkhid. Naukovyj visnyk Mukachivskogho derzhavnogho universytetu. 2015. Vyp. 2(2). S. 226-230. (in Ukrainian)
16. Marchenko M.M., Shyrjajeva L.V., Chyzh L.P. ta in. Analiz finansovoji zvitnosti pidpryjemstva (praktykum): navchaljnij posibnyk; pid zagh. red. L.V. Shyrjajevoji. 2-ghe vyd., dorobl. i dop. Kyjiv: Internauka, 2021. 176 s. (in Ukrainian)
17. Mizhnarodnyj standart bukhghaltersjkogho obliku 21 «Vplyv zmin valjutnykh kursiv». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022#Text (accessed: 06.09.2021). (in Ukrainian)
18. Komitet tlumachenj mizhnarodnykh standartiv finansovoji zvitnosti 22 «Operaciji v inozemnij valjuti ta splachena avansom kompensacija». URL: <https://www.mof.gov.ua/storage/files/ifric22.pdf> (accessed: 06.09.2021). (in Ukrainian)
19. Mizhnarodnyj standart bukhghaltersjkogho obliku 22 «Vplyv infljaciji». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0269-02#Text> (accessed: 06.09.2021). (in Ukrainian)
20. Mizhnarodnyj standart bukhghaltersjkogho obliku 29 «Finansova zvitnistj v umovakh ghiperinfljaciji». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_048#Text (accessed: 06.09.2021). (in Ukrainian)
21. Oficijnyj sajt Nacionaljnogho Banku Ukrajiny: Oficijnyj kurs ghryvni shhodo inozemnykh valjut. URL: <https://bank.gov.ua/> (accessed: 05.08.2021). (in Ukrainian)
22. Oficijnyj sajt Ministerstva infrastruktury Ukrajiny: Pojasnjuvaljna zapyska do zvituv pro vykonannja pokaznykiv finansovogho planu. URL: <https://mtu.gov.ua/timeline/Zviti.html> (accessed: 18.05.2021). (in Ukrainian)